

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

De beneficio incarnationis Dominicæ, & de excellentia matris Dei, Sermo I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

Humilitas B.
Marix quia
hic clarescit
Esaix 14.
Ezech. 22.

Hæc ille. Reuera dilectissimi plena miraculi sunt hæc virginis verba, plenaque mysterij. Quomodo iam potuisset ultra se cohibere Deus, ne humanam sumeret substantiam, qui non solum virginis accepit assensum, sed etiam tantam in ea inuenit humilitatem, ut quantumvis mater esset electa, semen non nisi ancillæ loco haberet? O humilitas Deo grata. O dignam talem virginem, quæ Dei Filium conciperet. Superbus ille Lucifer in celo magnus quidem creatus erat à Deo, non tamen ad tantam electus dignitatem, ut mater Dei, sed nihilominus non contentus honore diuinitus ipsi præstito, Dei æqualitatem impie appetere ausus est. Virgo autem beata ad maximum à Deo assumpta honorem, non solum maiorem non petiit, sed nec illum quidem sibi sumere ausa est. Unde in tantum placuit Deo, ut eam ultra creaturas omnes mirificè exaltaret, eiusque Filius esse dignatus sit. Ita verissimum est, quod Saluator ait: *Qui se exaltat humiliabitur, & qui se humiliat exaltabitur.* Et quod ipsa virgo beata cecinit: *Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles.* Mox autem ut sacratissima virgo isthæc verba protulit, Filius Dei totus in pudicissimi corporis eius viscera se recepit, manens nihilominus totus in sinu Patris, atque ex ea carnem assumpti: eodem momento totum Christi corpus formatum est, anima eius rationalis creata, & simul vtrumque diuinitati in persona Filij coniunctum, ut idem esset Deus & homo, salua vtriusque naturæ proprietate. Simul autem ut Christus Dei Filius nostram in Virgine matre naturam suscepit, etiam pro nobis partu cœpit. Ab illo namque momento vsque ad spiritus exhalationem in cruce nunquam grauissimis cordis doloribus caruit, sed toto vitæ suæ spacio propter nos dirissimè sese afflixit, ut nos cum Patre in gratiam restitueret: simul etiam ut suo exemplo animaret nos ad perferenda huius vitæ mala, & ad fugiendam omnem mundi dissolutionem & voluptatem, amplectendamque penitentiam, & arctam viam illam, quæ ducit ad vitam. Semus enim in exilio, vbi lugere potius nos conuenit quàm lætari, quamquod hodie cæci mortales libenter gaudent & rident etiam inter mille corporis & animæ pericula constituti, cum tamen merito plorare deberent, nec vquam inaniter aut dissolutè lætari.

Lucæ 14. 17.
Lucæ 1.
Incarnationis Christi
Mysterium
quàm mirabile iter peractum sit.

Christus vti
ab instanti
conceptionis
partu cœpit.

Matth. 7.

SERMO I. IN EADEM SOLENNITATE.

De beneficio incarnationis Dominicæ, & de excellentia matris Dei.

Mirabilia
quædam in
festo hæc
peracta sunt.

ECce contipies in utero, & paries filium, & vocabis nomen eius Iesum. Hic erit magnus, & Filius altissimi vocabitur. Lucæ primo. Magna profusè, & verè magna hodie dilectissimi filij solennitas agitur, & omnium re-dix, fundamentum & origo solennitatum, in qua Deus Pater Filio suo in virginis utero humanæ naturæ desponsatione nuptias fecit: in qua Filius Dei amore captus, imo ebrius, nostram sibi naturam, hoc est, Deus gloriosissimum inæstimabili dignatione coniunxit: in qua Spiritus sanctus huius mirifici autor operis, nunquam ante hæc expertam in nos declarare corporis benignitatem suam: in qua virgo intemerata à Patre in filiam, à filio in matrem, à Spiritu sancto in sponsam est assumpta & consecrata, in qua tota

caelestis curia nouis exultauit gaudijs ob sui propediem futuram instaurationem : in qua humani generis est inchoata liberatio , Mundo caelestis lux diuinitus infusa & inuecta, quibus nostrae pellantur tenebrae, & totius peccati nox discutiatur ac profugetur: in qua denique Filius Dei factus est quasi vnus ex nobis, & frater noster, participesque miseriae & exilij ac peregrinationis nostrae. Quis iam non totus exhilarescat animo, quis non nouo exardescat feruore charitatis ac deuotionis studio, quis non omnibus animae medullis tantam amplectatur bonitatem Dei, nisi qui ita sit durus, vt penitus non sentiat, quid ipsi imo nobis omnibus praestetur à Deo? vel ita sit cecus, vt non videat, ex quibus hodie eripitur malis, ad quae bona inuitetur ac eushatur? vel denique ita sit ingratus, vt tantam gratiam, tanta beneficia, tantum benefactorem negligere, aut minus dignè, reuerenter, alacriter excipere non vereatur? Certum est enim dilectissimi filij in tantam Dei iram per protoparentum nostrorum culpam nos fuisse prolapsos, quod nulla vnquam mera creatura nos in gratiam cum Deo reuocare, nec pro nobis satisfacere potuisset. Hanc igitur infelicitatem nostram pro suo erga nos amore & fidelitate miseratus Dei Filius, quod vnum supererat remedium, nobis reparandis adhibuit, factus homo, idque hac ipsa die quam nunc festiuam ducimus. Neque solum Patris à nobis auertit iram, & damnationis sententiam, sed etiam amissam longè cumulatius restituit beatitudinem. Ex quo nimirum patet & summa calamitas nostra vnde erepti sumus, & summa felicitas, quam adepti sumus, & inestimabilis charitas ac benignitas erga nos Dei, qua ex tam miseris, tam felices effecti sumus. Obsecro Domine quid est homo, quod memor es eius, aut Filius hominis quoniam visitas e-
Psalm . 8 .
 num: Nunc verè cognouimus, quanti facias nos, quantum diligas nos, non solum immeritos, sed etiam nimis malè de te meritos, quanta denique sit erga nos fidelitas & beneuolentia tua. Iam nunc Domine Deus in nos declarare incipis, quod promiseras per Prophetam tuum, ita dicens: *Ad pauperum in modico dereliqui te, & in miserationibus magnis congregabo te. In momento indignationis abscondi faciem meam parumper à te, & in misericordia semperna miseratus sum tui.* Nunc igitur excutere de puluere, *conuerge, sede Hierusalem. Salue vincula collis tui captiuam filiam Sion: quia haec dixit Dominus Gratis uenditasti es, & sine argento redimemini. Prope est iustus meus, egressus est Saluator meus. Ego ego ipse consolabor vos. Laudate cali & exulta terra, subilate montes laudem, quia consolatus est Dominus populum suum & pauperum suorum miserebitur.* Ita plane dilectissimi, excipiamus summa cum animi exultatione, cum voce laudis & gratiarum actionis Saluatorem nostrum, totisque viribus, quoad possumus, illius amplectamur misericordiam. Quid nobis deinceps cum hoc mundo, aut quibuslibet mundi rebus negocij est, qui Deum Dei Filiū, ad nos descendisse cognouimus? Valeat mundus cum vanitatibus & voluptatibus suis: nos potius vnigenito Dei Filio Saluatori ac liberatori nostro occurramus, totumque tempus nostrum loco digno & tantae maiestati congruo preparando impendamus. O si praestet nobis, qui propter nos hodie descendit ad nos, vt sui contemplatione & amore totus hic mundus nobis vertatur in nauseam, nec quicquam omnino libeat, nisi tantam considerare gratiam, mirari
 m m 2 chari-

Psalm . 8 .

Esaie 54 .

Esaie 5 .

Esaie 51 .

Ibidem .

Esaie 49 .

Quanta cum

reuerentia

incarnatio

Filij Dei sus-

cipienda.

charitatem, amplecti dignationem, exofculari fidelitatem, venerari maiestatem: atque ediuerso propriam commemorare ingratitude, plorare tæporem, detestari improbitatem & superbiam, execrari infidelitatem, atque ex animo despiciere vilitatē. Sed hæc paucos mouent: quia pauci agnoscunt, quid hodie præstitum sit nobis. Et tamen verissimè atque grauisimè dixit S. Augustinus. Quamquam enim quod sumus, quod viuimus, quod cælum terramque conspicimus, quod habemus mentem atque rationem, quæ eum ipsum qui hæc omnia condidit inquiramus, nequaquam valeamus actioni sufficere gratiarum: tamen quod nos oneratos obrutosque peccatis, & à contemplatione suæ lucis auersos, ac tenebrarum, id est, iniquitatis dilectione cæcatos, non omnino deseruit: misitque nobis verbum suum, qui est vnica filius, quo pro nobis in assumpta carne nato atque passo, quanti Deus hominē penderet noscercemus, atque in illo sacrificio singulari à peccatis omnibus mundaremur, eiusque spiritum in cordibus nostris dilectione diffusa, omnibus difficultatibus superatis, in æternam requiē, & contemplationis eius ineffabilem dulcedinē veniremus, quæ corda, quot linguæ ad agendū gratias esse satis contenderint. Hæc Augustinus. Verum vt ad præstiti nobis hodierna die beneficii maiorem noticiam, simulque seruenciorē gratiarum actionem, laudem & amorem vtcunque perducamur, paucis videndum est, in quæ mala peccando cecideramus: vnde non nisi per Dei Filium liberari potuimus. Nostris dilectissimi quemadmodum primi parentes nostri in Paradiso diuinum transgrediendo mandatum, seipfos, & omnē posteritatem suam grauisimò & penè inexpiabili peccato obstrinxerunt. Atque illud peccatum mox à Deo acriter & seuerè castigatum & punitum est, coctis illis & nobis omnibus ex amcenissima paradisi sede, atque in horribilabile exilium & mortis vmbra detrusis. Simul autem vt peccatum ab eis admissum est, mox superior vis appetitiua, siue voluntas corrupta miserèq; euerfa & peruerfa est, portio rationis expers, id est, homo animalis & exterior aduersum rationis imperiū, cui iure ac merito subditus esse deberet, rebellare cœpit: mortis damnatio inflata est, & naturalis omnis rectitudo prorsus incuruata ac deprauata est. Voluntatē, siue appetentiā superiorem vitiata & corruptā esse, vel inde satis liquet, quod ad vitia quā ad virtutes affectu propensiori ferimur, libetque magis, toxicū quam cibū salubrē sumere: Quod nos delectat nos corpori ornando, fouēdo, tuendo omnē nauare operā, & sumptus etiā grandes impendere, potius quā ornare & locupletes reddere animas veris excolendis virtutibus: cū tamen citra vllā contouerfiam longè maior sit animarū quā corporū dignitas, & excellentia. Ita autē non est à Deo creata voluntas, sed quemadmodū prauis humoribus infectus stomachus sagēnoxij libētius, quā salutarib⁹ vtitur cibis vel potionibus: ita voluntas peccato deprauata, respuit vtilia, nociua appetit & amplectitur. O verè pessimum peccati effectū. Partem autē sensitiuam perpetuum aduersus rationē bellum procaciter gerere nō est necesse ratione astruere, quādo experientia quotidiana id addiscimus. *Videō ait Apostolus ipse vas electionis, a liam legē in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captiuandē me in legem peccati, quæ est in membris meis. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrū. Igitur ego ipse mente seruis legi Dei: carne autē in legem peccati*

August.

Roman. 6.

In quænam
quantaque
mala homo
ceciderit.

Gene. 1.
Peccatū pro-
papatentum
quam graui-
ter punitum
fuerit à Deo.
Appetitus a-
nimæ.
Vulnera
quænam ex
peccato pro-
toparentum
animæ nostre
inflata sint.
Voluntas a-
nimæ.

Sensitiua
animæ.Apost. 9.
Rom. 7.

peccati. Ergo velimus, nolimus sentimus legē peccari in membris nostris: sed tamen per Dei gratiam & nostrum conatum fit, vt sicut idem Apostolus monet, non regnet peccatum in mortali corpore nostro. Sed tamen isthęc carnis rebellio in penam peccati inflicta est, & admodum molesta ac periculosa est multis. Quod si Adam in innocentia perstitisset, rationi corpus, & ratio Deo penitus obtemperaret. Iam mors ipsa quam non nisi ob peccatum irrogata sit, vel sola illa Genesis sententia confirmat, dicente ad hominem Deo, Quacunque die ex arbore illa comederis, morte morieris. Deinde etiam inde id constare potest, quod animam immortalem, non decebat nisi immortale habere corpus, quale etiam habuisset, nisi ex ipsa per peccatum mortua, mors etiam in corpus redidisset. Denique à naturali ac prima illa rectitudine, in qua conditus est Adam, penitus nos defecisse ac deflexisse satis inde manifestum est, quod à summis & spiritualibus bonis cognoscendis, videndis & sentiendis, ad isthęc infima & caduca prolapsi sumus: cum tamen ex ipsa corporis statura recta de qua Cicero ait, quod cetera animalia natura deiecerit ad pastum, solum hominum erexerit ad sidera, facile quis possit admoneri ac inuitari vt terram terrenaquę despiciat, & ad caelestia mente & cogitatione, amore ac desiderio feratur. Isthęc ergo mala ex peccato Adę contracta sunt, & in nos omnes propagata. Vnde facile colligi potest, quam graue illud peccatum fuerit, quod tot mala sunt consecuta. Videamus nunc breuiter & Adę iniquitatem, & necessariam satisfactionem. Peccauit Adam inobedientia, superbia & auaritia. Et quia in eum peccauit cuius est vsquequaque infinita potentia, sapientia & bonitas, peccatum etiam illius infinita, quodammodo malitia fuit. Vnde statim id sequitur, à nulla creatura id potuisse peccatum aboleri, quando omnis creaturę virtus finita est. Quod autem finita virtus est, non potest habere efficaciam infinitam. Sed singularim eius & inobedientiam & superbiam, & auaritiam expendamus. Debebat quidem & modis omnibus, atque omni iure obstrictus erat integram prestare obedientiam Deo ac Domino suo, à quo gratuita bonitate creatus erat: neque simpliciter creatus sed ita, vt posset, modo vellet, sempiternam facillimē adipisci beatitudinem, in qua Deo ipso, id est, summo bono frueretur, vbi haberet quicquid vellet, nec vnquā pateretur quod nollet. Sed intantum mulieris blandimentis euersus est, vt summum, optimum, munificentissimum creatorem desereret, eiusquę praeceptum foemine persuasione posthabetet. Qua re sanē grauissimē peccauit. Quod si adhibeas aliquam quantumuis sanctam & innocentem creaturam, siue angelum, siue hominem, modo pura sit creatura, nunquam poterit hanc expiare inobedientiam. Siquidem vnaquęlibet creatura per seipsa tum creationis, tum conseruationis sui causa benignissimo conditori omnimodam debet obedientiam: & licet totum praeter quod possit, non tamen nisi suum ipsius exoluit debitum, quo ratione creationis est obligata Deo: sicquę transgressio manet, quandoquidem singularem eius expiatio satisfactionem exigit, quam exhibere non potest, nisi qui & ab omni debito sit alienus, nec cuiquam parere teneatur: qualis non est, nisi solus Deus. Neceffe ergo fuit pro Adę abolenda inobedientia filium Dei eam sumere naturam, in qua summam ac omnimodam prestaret obedientiam, qui alioqui secundum diuinitatem

Peccati lex.

Rom. 6.

Mors euilata sit post peccatum. Gen. 2.

Tullius.

Peccatum Adę quod uelox & quam enormē fuerit.

Inobedientia protopasentium quā fuerit grauissima.

Incarnationis Christi necessitas quomodo probetur.

Philipp 2.

Superbia
protoparen-
tis quam fu-
erit efficiens.Psal. 21.
Christus ut
superbiam A-
dæ humilita-
te sua sanauit.
Gen. 3.
Auaritia pro-
toparentum
quam fuerit
enormis.Boni quic-
quid habent
creaturæ, à
Deo solo eas
id habere.

Patri æqualis nullum habebat, cuius esset subiectus imperio, maiorem autem excellentiorem. Ita factum est, ut quemadmodum Apostolus ait, semetipsum exinanienti, formam serui acceperit, in qua Deo Patri perfectissimè obtemperando, nostram inobedientiam penitus expiaret. Porro quod ad superbiam Adæ attinet, ea sanè admodum intolerabilis, effrenis ac impudens fuit. Cum enim diuinæ maiestatis iussum atque præceptum summam cum veneratione ac sui demissione excipere & exequi debuisset, vti creaturam rationis participem decebat, ipse ediuerso intantum animo elatus est, ut penitus seruitutem omnem, quam debebat optimo & piissimo creatori, recusaret ac abiceret, & summum ipse sibi dominium ac auctoritatem contra ius fasque vsurparet, nihil veritus comminationem Dei, neque motus quicquam illius, quamuis nimis expertus erat, benignitate. Enimvero sprete lege Dei, propriæ obtemperauit voluntati, maluitque summa iniuria & contemptu afficere Deum, quam suis non indulgere affectibus. Quis iam obsecro tantam vnquam potuisset superbiam quauis ratione diluere? Nemo sanè, nisi ipse Filius Dei, cui ex ipsa natura competit auctoritas omnis, ac summa potestas & excellentia. Is ergo summè sese abiecit, exinanuit, humiliavit. Et sicut homo insipiens temere ad Dei aspirauit similitudinem, ita etiam infra mortales omnes sese demisit, ut ipse in Psalmo dicat: *Ego uermis & non homo*, rei vilissimæ, puta vermiculo sese comparans: ea ipsa humilitate condemnans maligni serpentis suggestionem pestiferam. Eritis sicut dii: & hominis soliditatem ac elationem Dei similitudinè iniquis modis rapere, quam piè ac humiliter mereri malentis expians. Quæ quidem diuinitatis rapina etiam ad tertium pertinet puta auaritiam Adæ, de qua nunc aliquid consequenter dicendum est. Quam quidem si quis iusto pendat iudicio, inueniet eam planè crudelē nimisque intemperantem fuisse. Quid est enim aliud hominem vsurpare sibi, aut ambire diuinitatem, quam Deum gloriæ suæ priuare dignitate, suis spoliare opibus, & quicquid ille habet, sibi vendicare velle? Quod si contraria curanda sunt contrarijs, & si æqua debet esse transgressionis & satisfactionis magnitudo, quis non videat tantam auaritiam, non nisi à solo Deo expiari potuisse? Sicut enim homo summam admiserat auaritiam diuinitatem temerè appetendo ac vsurpando: ita necesse erat summa liberalitatè ac munificentia eandem aboleri, tanta videlicet, qua homini diuinitatis participatio quædam conferretur. Id verò soli Deo possibile fuit. Diuinitas ab homine auarè concupita eidem alterius liberalitate donari debuit: ut sicut ille alienum impudenter appetijt, ita Deus dando proprium, id est, homini communicado suam Deitatem, eum liberalissimè ac indulgentissimè redimeret. Decebat item, & quidem secundum iustitiæ rationem necesse erat, ut sicut homo qui reuera totus erat pauper, nec quicquam habebat, quod posset suum dicere, nisi peccatum suum illa auaritia diues fieri concupiuit: ita is qui totus & omnino diues erat in seipso & ex seipso, pauper fieret, & sua inopia inordinatum diuitiarum appetitum primi hominis aboleret. Sed sic diues nemo est, nisi Deus. Nam creaturæ omnes quicquid habent boni, ex Deo habent, non ex seipsis. Vnde iam intelligi licet, auaritiam Adæ non nisi per Filium Dei expiari potuisse. Quibus omnibus simul collectis, perspicuè videmus, quam enormem ac

me ac immanè fuerit illud primorum hominum peccatum, quo simul etiam nos omnes obstricti sumus, quandoquidem non nisi per Deum & hominem digna potuit exhiberi satisfactio. Sicut autem peccatum ipsum non nisi hac ratione elui potuit, ita nec à malis illis quatuor superius commemoratis, quæ in huius peccati pœnam à iusto iudice Deo inflicta sunt, aliter quam per Dei Filium eripi ac liberari potuissimus. Cuius utique excellentissimo merito & gratia voluntas nostra in melius reformatur, & carnis rebellio etsi sentitur, nihil tamen officit, nisi consentientibus: imo etiam fit virtutis incrementum, & corpus, etsi moritur, tamen ad vitam reuocatur beatam ac immortalem, & rectitudo deprauata restituitur. Et hæc quidem etiam in hac vita adipisci licet. Cæterum, post iudicium corporis & animæ summam obtinebimus integritatem, perfectionem, ac felicitatem. Ita nunc charissimi animaduertere potuistis, quantum nobis collatum beneficium sit verbi incarnatione, quæ hodie facta est. Tantum obsecro simus grati Deo ac Domino nostro. Quid quæso animi geremus erga mortalem quemlibet, si nos ex carcere aliquo, aut vlllo corporis periculo liberasset? An ne maximas ei semper gratias habituri essemus, nisi vellemus penitus ingrati inueniri? Quid ergo illi nos præstare, quales in eum esse nos conuenit, qui cum sine nobis sic perfectè beatus, nec indigeat nostri, atque adeo etiam tanta à nobis iniuria affectus fuerit, tamen immemor malorum omnium, sua morte nos ex tartareo carcere, vbi est summa miseria & infelicitas, extraxit, & aditum ad regna cælorum, vbi est infinita beatitudo, patefecit: O cor durum, cor impium, cor execrabile & merito cum demonibus semper excruciantum, quod tantam gratiam, tantam benignitatem ducit contemptui, nec vlla ratione ad reddendas gratias potest permoueri. O filij Adam, genus ingratum, vsquequo non pudebit vos post tantam creatoris pietatem & benevolentiam addere peccatum super peccatum, & semper illi ingratos atque immorigeros, imo & contrarios vos præbere illi, qui vos tam feruenter, tam fideliter, tam gratuito dilexit? Videte obsecro, & etiam atque etiam videte, ne quandoquæ audiatis eum dicentem: *Heu consolabor super hostibus meis, & vindicabor de inimicis israel. Reddam vltionem hostibus meis, & his qui oderunt me, retribuam: Congregabo super eos mala, & sagittas meas implebo in eis. Tacui semper filius, patiens fui: sicut parturiens loquar. Dissipabo & absorbebo simul, desertos faciam montes & colles.* Videte inquam, ne dum modo Dei patientiam impudenter contempnitis, quandoque ad eum detrudamini diuinæ vindictæ carcerem metuendum, cuius pœnas quasdam Esaias describens ait: *Et conuertentur torrentes eius in picem, & humus eius in sulphur. Et erit terra eius in picem ardentem, nocte & die non extinguetur, in sempiternum ascendet fumus eius: à generatione in generationem desolabitur: Merito sanè ignem illum picem ac sulphure semper arsurum sentire cogentur, quos iam immensa Dei beneficia, charitas, benignitas, beneficentia, pietas, misericordia, dulcedo, fidelitas non possunt ad amandum Deum accendere.*

Libet adhuc paulo fufius Dei, in nos explicare charitatem, hac ipsa die nobis exhibitam, & euidentius ponere omnibus ob oculos quantopere dilexerit nos, qui fecit nos. Non enim potest vnquam hac de re tantum dici vel cogitari, quin multo plura & dicenda & cogitanda, imo & quæ nemo possit

m m 4 compre-

Pro sua incarnatione quantum Deo debeamus gratitudinem.

Bernardus.

Esa. 1.

Deut. 32.

Esa. 42.

Esa. 34.

Deus quantum
se se naturæ
humanae com-
municauerit
in eiusdem
assumptioe.

Leo Papa.
Hieron.

Quid Deum
mouerit ad
assumendam
humanam
naturam.

In Christi in-
carnatione
quid Spiritus
sanctus gre-
tis contule-
rit hominibus.

comprehendere, super sint. Boni eam esse naturam certum est, ut se alijs com-
municet. Cum igitur Deus Omnipotens summè bonus sit, eiusque bonitas
prorsus immensa ac infinita sit, creaturæ suæ rationali, puta homini, tan-
tum se se communicauit, dum humanam sibi copulauit naturam, quantum
illa capere potuit. Neque sanè maius aliquid humanæ naturæ præstari po-
tuisset, quam ut à Dei verbo in personæ unitatem assumeretur. Et licet in-
estimabilis sit bonitas & dilectio Dei, quod mentibus creatis felicissimè se se
fruendum, atque clarissimè conspiciendum in cælesti patria communicat
magis tamen longeque excellentius eius erga nos charitas, dignatio, boni-
tas inde elucescit, quod ipsemet vnigenitus Dei Filius factus est natura as-
sumptæ hypostasis, ita ut verissimè Dei Filius & egisse, & perpessus esse dica-
tur, quicquid in Christo humana natura siue egit, siue perculit. Quod quid-
em nec angelicis est præstitum spiritibus. Quanto autem filij Dei, verbi
increati, æternæ sapientiæ præstantior & excellentior est dignitas atque
maiestas: & naturæ humanæ, maior abiectio & humilitas, tanto inestimabi-
lior benignitas, & incomprehensibilior Dei erga nos dignatio declara-
tur, dum tantam humilitatem tantæ voluit coniungere sublimitati. Ad
quod vtrique nihil eum aliud permouit, nisi amor illius prorsus gratuitus,
ex quo etiam condiderat nos, ut semper cum ipso felices essemus. Vbi et-
iam aduertendum est, (quandoquidem amoris id proprium est, ut dilectum
vniat dilecto) liberalissimam ac omnino absolutam in nos filij Dei dilectio-
nem vel hoc solo abundè ostensam esse, quod absque medio & inseparabili-
ter, ac hypostaticè nostram sibi iunxit naturam: cum dubio procul tanto
fit amor perfectior, quanto vnio coniunctior ac indissolubilior. Quis verè
dignè possit comprehendere, quantæ pietatis ac dignationis fuerit, quod
Deus Pater Omnipotens, æternus, colendus, predicandus, consubstantialis
sibi atque charissimum Filium suum voluit & dici & esse hominis, & quidè
pauperculæ virginis Filium, atque hominum fratrem, & eandem virginem
eiusdem vnigeniti sui verissimam genericem? Sed & ipsius Spiritus sancti
nonne omnino indissimilis & par bonitas, charitas, pietas, dignatio est,
quod illius voluit incarnationi intra beatæ virginis viscera cooperari, à
quo verè ac æterno procedit: eandemque virginem fecundare, ut illum felici-
ssimè pareret, à quo ipse æquè ut à Patre promanauit iam verò, quod illa
maiestas, Deus sublimis & verendus super omnia proprii plasmati sui non
respuit fragilitatem, sed ut illi mederetur, eandem, absque tamen peccato,
in se recepit, quid nisi ineffabilem eius misericordiam testatur? qua scilicet
deuictus & impulsus, tam extrèmè se se deiecit, ut nos sublimissimè cederet
nec dedignatus est miser, fragilis, despectus, inops, mendicus, mortalis affi-
ci, ut nos diuitias immortales, beatissimam immortalitatem, & summam
beatitudinem consequamur. Deinde quam euidentis infinitæ sapientiæ illius
argumentum est, quod ad nos redimendos, qui penè desperatæ salutis era-
mus, tam aptum, congruum, ac decentem inuenit modum, quo nostra qui-
dem peccata misericorditer dilueret, nec tamen iustitiæ quicquam deroga-
retur: idque nobis quidem clementissimè indulgendo, & totum satisfactio-
nis pondus in se recipiendo, atque eo ipso grauissimis se se pœnis spontè ob-
stringendo, quas nos omnino pati debueramus. Possent hinc plura alia de-
ci, sed

ti, sed quia sanctorum patrum libri his referti sunt, inde petat, qui plura nosse volet.

Nobis quidem dilectissimi iam dicta clarissime testatum reddunt erga nos immensum Dei amorem, quo sic voluit nostrae miseriae opitulari. Et licet pro sua sapientia optime compertum haberet, quanta in eum nostra esset futura ingratitude, & impietas, tamen noluit vinci à malitia nostra, sed satisfecit charitati suae, et si non meritis nostris. Nolebat attendere indignitatem nostram, sed obsecutus est bonitati suae. Et licet non nisi vnam se scilicet animam cunctis suis laboribus & pœnis ex diaboli potestate erepturum, tamen libentissimè propter illam solam in hoc exilium demigrasset. Vehementissimus namque animarum amor eum obtinet, nec potest vlla ratione admittere, vt vlla ex eis pereat, quantum in ipso est. Sicut igitur ex omni aeternitate statuerat hoc pacto redimere hominem suapte culpa perditum, ita opportuno tempore executus est consilium suum: idque eo tempore, quando iam iniquitas maximè abundabat, & veri Dei noticia penè extincta erat, atque adeo in illo electo populo Israelitico tanta excreuerat impietas, vt ipsum Deum ac Dominum suum etiam in ipsis cunabulis & etiamnum materna fugentem vbera perdere sint conati: quod etiam tandem reuera executi sunt. Porro, ad sui executionem propositi, quo, vt diximus, humanam sumere naturam decreuerat, virginem sibi condidit talem, tamque excellentem, qualem decebat esse futuram Dei genitricem, id est, innocentissimam, purissimam, nec tenuissimam quidem peccati cuiuscunque maculam habentem, totam pulchram, omnimoda sanctitate, cunctis virtutibus, omni gratia, omnigenisque donis illustrissimam ac ornatissimam: quam ipse qui condidit, semper moderatus est, solisque diuinis seruauit vrbibus, omnemque hostis tartarei vim, dolum, machinàs, tentationes ita ab ea remouit, repulit, ac elisit, vt impius ille omni conatu malignitatis suae, omni que arte fallaciz suae non potuerit vnquam vel leuissimam illi maculam aspergere: sed semper ab ea attritus, victus, proculcatus sit, superbilissimus videlicet ab humillima, spurcissimus à purissima, flagitiosissimus ab innocentissima: denique crudelissimus à regina & matre misericordiz. Neque solum ita victus sit ab ea, vt nihil illi nocere potuerit, verum etiam vsque adeo fractus & eneruatus, vt nec aduersus quemquam illorum preualere queat, qui huius reuerendissimae virginis pijs cultores sint. Talem igitur ac tantam aeterna sapientia sibi matrem condidit, in eiusque intemperatis visceribus velut sponsus in thalamo nouem mensibus dulcissimè requieuit, nimium delectatus animae eius pulchritudine, quam efficiebat virtutum varietas, & multiplicium splendor donorum. Quanta autem hinc accesserit dignitas huic beatissimae virgini, quod verus Deus eam sibi voluit habere matrem, quis capere, nedum explicere queat? Si enim ea dignitas est creaturae, vt ad Dei sui quantum potest, accedat similitudinem, eaque dignitas tanto est praeclearior, quanto est maior similitudo, quanta est obscuro virginis matris excellentia, quae eundem sine viri consortio meruit concipere & parere Filium, quem Deus Pater ab omni aeternitate sine foemina ex se genuit sibi coaeternum & consubstantialem? Quanta est, inquam, dignitas virginis sacratissimae, quanta maiestas, autoritas, praestantia, illum

Amorem suum
immensum
quibus nam
argumentis
Deus ad nos
collatus sit.

Matth. 24.

Matth. 1.

Matrem qualem sibi Christum se parauit.
Cant. 4.

Matrie matris Dei dignitas quanta sit.

Matrie matris Dei potestas quanta sit.

n n conce-

Bernardus.

concepisse hodie, ac postmodum peperisse filium, quem super se venerat suppliciter adorat numerositas angelorum, quem tremunt omnes virtutes caelorum, ex cuius manibus, nutu ac arbitrio pendet vniuersitas creaturarum, sine quo nihil est, quicquid vsquam est, cuius imperio reges terrarum & quotquot in caelis, sub caelo, & apud inferos degunt, coela submitunt ac parere coguntur? Vnde non immerito exclamat feruentissimus huius virginis amator Diuus Bernardus, admirans eius celsissimam dignitatem, & dignissimam celsitudinem: O virgo virga sublimis, in quam sublimè verticem sanctum erigis? vsque ad sedentem in throno, vsque ad Dominum maiestatis. Neque enim id mirum, quoniam in altum nitens radices humilitatis. O verè caelestis planta, preciosior cunctis, sanctior vniuersis.

Maria mater quoniam modo honoranda.

O verè lignum vitæ, quod solum fuit dignum portare fructum salutis nostræ. Eia dilectissimi omnibus medullis cordis laudemus, amemus, veneremur, colamus, amplectamur, efferamus etiam nos hanc virginem, Dei matrem, caeli reginam, angelorum dominam, patronam & aduocatam nostram. Offeramus illi quotidie piæ deuotionis pensum aliquod, ne vllum sinamus præterire diem, quo non aliquo peccatis officio eam honoremus. Sic enim est voluntas eius, qui non nisi per eam voluit descendere ad nos. Si matrem non honoramus, certum est eius Filium summa contumelia nos afficere, qui vtique quicquid præstatur venerationis matri suæ, sibi ducit præstitum, & quicquid erga eam negligitur, suam putat iniuriam.

Bernardus.

Quod si quis nosse cupiat, quidnam illi venerationis impendere debeat, dici potest, gratissimum esse virgini matri, si crebro salutetur verbis angelicis, siue angelica salutatione. Hanc enim Pater caelestis imperauit, Filius qui est æterna sapientia, dictauit, Spiritus sanctus conscripsit, & tota beatissima Trinitas Gabrieli archangelo deferendam commisit: de qua D. Bernardus ait: Est tibi virgo Maria quasi osculum, audire hunc versum angelicum: Ave Maria. Toties enim beatissima oscularis, quoties per Ave deuotè salutaris. Hæc ille. Neque id cuiquam mirum videri debet. Enimvero in illa prima angeli salutatione, mox vbi virgo beata assensum præbuit, Deum maiestatis cum ineffabili gaudio & totius interioris ac exterioris hominis iubilo concepit: & quoties ea saluatio repetitur, toties illius gaudij ei memoria quali refricatur, quod non potest illi non esse acceptissimum.

Angelica salutationis præcellentia quanta. Bernard.

Itaque libenter ac deuotè hanc illi salutationem crebris vicibus offeramus: item quæ alijs, quibus possumus modis, eam studiosissimè veneremur. Ipsa est enim post Deum vnica spes nostra, & quam Diuus Bernardus non dubitat dicere rotam rationem spei suæ. Currite dilectissimi ad matrem misericordiae: non enim potest quemquam repellere. Commisit illi Deus misericordiae regnum: & nihil in ea nisi dulcedo, nisi pietas, nisi benignitas, nisi clementia inueniri potest. O quot illa iam planè desperatos, reuocauit ad spem veniæ portumque salutis? quot perditos, saluti restituit? quot in peccatis obstinatos emolliuit ad poenitentiam: quot vitijs assuetos, ad optinam reduxit vitam? quot miseros consolata est? quot tentatos releuauit? quot morore absorptos, inopinato affectu gaudij? Denique nemo vnquam eam poposcit opem, quin illius sit clementissimam ac propensissimam expertus misericordiam, ita vt confidenter dicat Diuus Bernardus: Sileat misericordiam.

Idem.

Mariae matris Dei fidelitas erga sibi deuotos quantum sit.

Idem.

Idem.

fericordiam tuam o beata virgo, si quis inuocatam te in necessitatibus suis sibi meminerit defuisse. Misericordia tua miseris sapit dulcius, quia misericordiam complectimur charius, recordamur saepius, & crebrius inuocamus. Hæc est enim illa, quæ totius mundi reparationem obrinuit, & salutem omnibus impetrauit. Ergo dilectissimi, vt quandoque finem dicendi faciamus, accedamus & nos cum eodem Diuo Bernardo ad thronum gratiæ matris Dei, dicamusquæ ei totis animæ medullis: Per te accessum habeamus ad Filium, o benedicta inuentrix gratiæ, genitrix vitæ, mater salutis: vt per te nos suscipiat, qui per te datus est nobis. Excuset apud ipsum integritas tua, culpam nostræ corruptionis, & humilitas tua Deo grata nostræ veniam impetret vanitati. Copiosa charitas tua nostrorum cooperiat multitudinem peccatorum, & fecunditas gloriosa fecunditatem nobis conferat meritorum. Domina nostra, mediatrix nostra, aduocata nostra, tuo filio nos reconcilia, tuo filio nos commenda, tuo filio nos representa. Fac o benedicta per gratiam, quam inuenisti, per prærogatiuam quam meruisti, per misericordiam, quam peperisti, vt qui, te mediante fieri dignatus est participes infirmitatis & miseræ nostræ, te quoque intercedente participes nos faciat gloriæ & beatitudinis suæ: & qui hodie intra virginalis veri tui templum pudicissimum verus Deus & homo verus concipi voluit, in nostris mentibus & cordibus horis ac momentis omnibus concipi & nasci dignetur Iesus Christus Filius tuus Dominus noster, qui est super omnia Deus benedictus in secula, Amen.

SERMO. II. IN EADEM SOLENNITATE.

Mysteria rationesquæ Dominice incarnationis, laudes, virtutes quæ beatissime virginis Mariae explicat.

Recordatus est Deus misericordia sua, Lucæ 1. Verba sunt hæc fratres charissimi super benedictæ virginis, & dignissimæ matris Dei, quæ vna cum alijs verbis suauissimis in cantico suo apud Elizabeth locuta est, gratias agens Deo pro inæstimabili dignatione ipsius erga humanum genus, quod disposuit redimere, & sibi reconciliare per incarnationem filij sui. Quam dignationem considerans B. Maria dixit: Recordatus est Deus misericordiam suam. Nam cum Deus sit æqualiter iustus & misericors, quia sic vtrumquæ exhibet, quod tamen vnum aliud non excludit, videbatur quasi misericordiam oblitus, & solam exercere iustitiam quando humanam naturam in peccato Adæ viciatam, & propter hoc à regno beatitudinis æternæ, ad quam & propter quam creata fuerat, & seipsum iuuare non poterat, vltra quinque millia annorum distulit releuare & ad sui gratiam eam recipere in quo apparebat magna eius iustitia, sed misericordia non sic elucebat. Et licet etiam hoc non sine misericordia fuit, quod distulit redemptionem nostram, aliquando exhibendam, illa tamen eius dispensatio, & in veniendo mora non sentiebatur vt misericordia, ab his qui miseriam tolerabant. Repromiserat enim diu misericordiam, misericordia quoque diu expectata est, sed hodie primum manifestata, quando inchoauit opus redemptionis nostræ. Et hoc est quod dixit beata Maria: Recordatus est Deus misericordiam suam. Hoc præiuderat olim sanctus Dauid in spiritu, quando dixit in